

הלכות ומנהגי חב"ד

יום שישי,

היום הבהיר י"א בניסן

קריאת שמו"ת: לכאורה, אין לקרוא אלא את ההפטרה הנקראת בפועל השבת "כה אמר ה' צב-אות" (ולא את "וערבה", שלמנהגנו קוראים אותה רק כאשר שבת הגדול חלה בערב פסח ממש).
יום הולדת את כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, בשנת תרס"ב, דור שביעי לנשיאי חב"ד. היום מתחילים

(1) לא כפי שכתבנו בשנת תשס"ד - כיוון שלמנהגנו הפטרה זו אינה שייכת כלל השנה (דלא כפרשיות מחוברות, ע"ח ור"ח, שבהן בקריאה בציבור רק מעדיפים אחת מהפטרות על-פני האחרת, ולכן קוראים בשמו"ת גם את האחרת).

לומר את מזמור ק"ו בתהילים², ואחר-כך³ את המזמור המתאים לכל אחד לפי מספר שנותיו.

(2) אבל לא את הפרק הקודם - מענה הרבי (משנה אחרונה) בהגהת לקט "מנהגי יום הולדת" הנדפס בשה"ש תשמ"ח ח"ב עמ' 406, נדפס בקובץ 'היכל מנחם' ח"ג עמ' נה.
(3) במכתב כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ (אג"ק ח"י עמ' נג. קובץ מכתבים שבתהילים 'אהל יוסף יצחק' עמ' 214) שהפרק לפי שנותיו נאמר אחר תפילת שחרית, לפני אמירת שיעור התהילים היומי. במכתב הרבי (אג"ק חט"ו עמ' רלד. 'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"א ס"ע קצא) שבשעת הדחק ניתן לאומרו לאחריו. הרבי עצמו כשהתפלל לפני התיבה לא אמר זאת עם השיעור היומי. כשהתפלל ביחיד, לפעמים היה אומר עם הפרק של הרבנית כשאמרו הציבור אשרי ובא לציון לאחר קריאת התורה, שנכנס להאזין לה בימי שני וחמישי.

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תרסא

ערב שבת-קודש
פרשת ויקרא
ד' בניסן ה'תשס"ז

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישע"י ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ד' בניסן ה'תשס"ז – י"א בניסן ה'תשס"ז

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ד' בניסן	הלכות טומאת אוכלין פרק יג-טו.	הלי אישות פרק כב.	מ"ע צח.
ש"ק	ה' בניסן	פרק טו. הלכות כלים.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק כג.	מ"ע צח.
א'	ו' בניסן	פרק ג-ה.	פרק כד.	מ"ע קז.
ב'	ז' בניסן	פרק ו-ח.	פרק כה.	מ"ע קח.
ג'	ח' בניסן	פרק ט-יא.	הלי גירושין.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קא.
ד'	ט' בניסן	פרק יב-יד.	פרק ב.	מ"ע צט.
ה'	י' בניסן	פרק טו-יז.	פרק ג.	מ"ע ק.
ו'	י"א בניסן	פרק יח-כ.	פרק ד.	מ"ע קו.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחה החמה	זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' 120 לפני הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה							
ו', ד' בניסן	3:41	4:29	4:51	5:46	8:43	11:48	12:18	5:53.8	6:18
ש"ק, ה' בניסן	3:39	4:28	4:50	5:44	8:42	11:47	12:18	5:54.5	6:18
א', ו' בניסן	3:38	4:27	4:48	5:43	8:41	11:47	12:18	5:55.2	6:19
ב', ז' בניסן	3:36	4:25	4:47	5:42	8:40	11:47	12:18	5:55.9	6:20
ג', ח' בניסן	3:35	4:24	4:46	5:41	8:39	11:46	12:17	5:56.6	6:21
ד', ט' בניסן	3:33	4:22	4:44	5:39	8:39	11:46	12:17	5:57.3	6:21
ה', י' בניסן	3:33	4:22	4:44	5:39	8:39	11:46	12:17	5:57.3	6:21
ו', י"א בניסן	4:32	5:21	5:43	6:38	9:38	12:46	1:17	6:58.0	7:22

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לפני זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
ויקרא	5:17	6:30	5:32	6:32	5:23	6:31	5:34	6:32
צו / שבת הגדול	6:21	7:35	6:36	7:37	6:28	7:36	6:38	7:36

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: שניאור זלמן רודרמן • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט
 מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז
 יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org

הכוס:

קשה לו, יערב בו מיץ ענבים טבעי, ואם גם זה קשה, ישתה מיץ ענבים טבעי לברו¹⁷.

חיבת להיות שלמה¹⁸ ולהכיל 'רביעית'¹⁹.
 שיעור רביעי על-פי ספר שיעורי תורה - 86
 סמ"ק²⁰.
 נוהגים להשתמש בגביע כסף²¹.
 אין נוהגים להשתמש בגביע עם רגל²².

וכן נהג כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, וראה 'הגדה-היכל מנחם' עמ' לו, שהקפיד על כך גם כל השנה. אמנם בכ"כ שנים השתמש הרבי ביין שאינו אדום, בליל הסדר וכל השנה.

מצווה מן המובחר לקחת יין שאינו מבושל ושאינו בו שום תערובת כלל. אבל אם אין לו יין אחר משובח כמוהו, אפילו לכתחילה יכול לצאת בהם אם הם כשרים לברכת הגפן (שו"ע אדמוה"ז סי' תעב סכ"ז).

לכתחילה, יין הכשר לברכת הגפן הוא שיש בו לפחות שליש מכמותו יין טהור (ראה שו"ע אדמוה"ז סי' רד ס"ט-י. שו"ת צמח-צדק או"ח סי' כח. אמנם יש לדעת שע"פ המבואר שם - כל זה הוא רק כשהדרך לשתותו על-ידי מוגיגה זו, ולא ניתן לברר זאת כיום כשהיקבים מוסיפים כוהל, ומהם גם תמציות שונות. ולכן לכל הדעות יש להשתדל להשתמש ביין שיש בו מידה מירבית של יין-טבעי. כן לכאורה כל זה אינו שייך כלל במיץ-ענבים, ושם יש להשתדל ביתר שאת, אם-כי ע"פ החוק כשכותבים "מיץ ענבים טבעי" אסור להוסיף תמציות וכד').

כיום, ובפרט בסדרים הציבוריים, שמארחים גם כאלה שיש חשש בנגיעתם ביין, סומכים רבים על הפיסטור כיון מבושל. ויש מחמירים (ראה שו"ת אגרות-משה יו"ד ח"ב סי' נב, שו"ת מנחת-שלמה סי' כה, ועוד).

17 ראה המובא בס' סדר פסח כהלכתו ח"ב פ"ג הערה 26, פסקי תשובות סי' תעב אות יא, וילקוט-יוסף סי' ערב הע' יא.

בא"ק כרד יט עמ' ריג מציע הרבי מיץ ענבים כפתרון לשתיית ארבע כוסות לחולה. (בקונטרס 'ר"ח כסלו' מובא שבליל שמע"צ תשל"ח אחרי התקף-הלב בא הרבי לקדש בסוכה, והציעו הרופאים שיקדש על מיץ ענבים, והרבי סירב, באומרו "קידוש מאַכט מען אויף וויין" [=קידוש עושים על יין]).

18 (18) שו"ע אדמוה"ז סי' קפג ס"ד.
 19 שו"ע אדמוה"ז סי' תעב ס"ז-יח.
 20 אך כוסו של הרבי גדולה ביותר - 'המלך במסיבו' ח"ב עמ' שג.

21 'אוצר' עמ' קלח. 'המלך במסיבו' ח"ב עמ' שכ. כף-החיים סי' תעב ס"ק יא. אך 'כוס של אליהו' מזג הרבי בזוככת שקופה ('המלך במסיבו' שם עמ' שכב).

22 במאמרו של הרה"ג רח"י שי' אייזנבך בגיליון 400 של 'כפר חב"ד', מסביר נוהג זה - הקיים גם בקהילות חסידיות אחרות - כיוון שע"פ הוזהר נעשה עניין אחד מחמש אצבעות היד יחד עם הכוס, ולכן אין מפסיקים בנייהם. וצ"ע באם אירע שיש רק כוס עם רגל, האם לדין יש לאחוז מתחת הרגל או מעליה.

התפילה אחר אמירת ה"נשיא" אין כדוגמתה בשאר התפילות

**תפילה ובקשה זו, על עניין הכי נעלה, נאמרת לא רק על-ידי
יחידי-סגולה, אלא כל-אחד-ואחד מישראל אומר תפילה ובקשה
הכי נעלית זו • מזה מובן גודל העילוי דקרבות הנשיאים -
שפעולתם החד-פעמית מאפשרת שיאירו על כל אחד ואחד
מישראל כל ניצוצין קדישין וכל האורות הקדושות דכל י"ב
השבטים • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו**

הנשיאים להקריב את קרבניהם לחנוכת המזבח נשיא אחד ליום עד י"ג ניסן, וכל נשיא ביום שהקריב קרבנו היה יום-טוב שלו, וערב פסח הוא יום-טוב לכל ישראל שהיו מקריבין הפסח, ואין כאן פנוי אלא יום י"ג שלא היה בו יום-טוב, ואחר-כך ח' ימי הפסח הם ימים-טובים, אם כן יצא רוב החודש בקדושה, לפיכך נוהגין לעשות כולו קודש כעין יום-טוב כו".

וכן כותב רבינו הזקן בסידורו³, השווה לכל נפש, בנוגע לימים שאין אומרים בהם תחנון - "כל חודש ניסן".

ומכיוון שאין אומרים בו תחנון, אין אומרים בשבתות שבו "אב הרחמים" ו"צדקתך צדק", כמו שכתב רבינו הזקן בסידורו.

ב. והנה, עצם המנהג שאין אומרים תחנון (וכן "אב הרחמים" ו"צדקתך צדק" בשבת) בי"ב ימים ראשונים דחודש ניסן מצד קרבות הנשיאים - מורה על תוקף הפעולה דקרבות הנשיאים:

א. לכל לראש יש להתחיל בעניין השייך לתפילות הסמוכות להתועדות - שחרית ומוסף שלפני התועדות, ומנחה שלאחרי התועדות:

תפילת "אב הרחמים" בין שחרית למוסף, ותפילת "צדקתך צדק" במנחה - אין אומרים בשבת שחל ביום שאין אומרים בו תחנון¹. כלומר, גם בשבתות אלו נעשית הפעולה הקשורה עם התפילות שהן בדוגמת העניין דתחנון, ואדרבה, מכיוון שפעולה זו נעשית מצד מעלת היום, ללא צורך בתפילת בן-אדם, הרי זה באופן נעלה יותר, עד לתכלית השלימות.

וכמו כן ביום השבת-קודש זה, שאין אומרים בו תפילות אלו - כפסק-דין אדמו"ר הזקן בשולחן-ערוך², "נוהגין במדינות אלו שבכל חודש ניסן אין אומרים תחנון... ולא 'צדקתך צדק' שבמנחה בשבת... (והוא הדין שאין אומרים 'אב הרחמים')... וסמכו על מה שאמרו חכמים שבא' בניסן התחילו

1) שו"ע אדה"ז או"ח הל' שבת סו"ס רפ"ד. וסו"ס רצב.

2) או"ח הל' פסח סתכ"ט ס"ה"ט.

3) לפני "למנצח גו' יענך".

כרפס:

ראשי-תיבות: ס"פ-פרך, כלומר שישים ריבוא עבדו עבודת-פרך¹³. ואנו נוהגים לקחת בצל (או תפוח-אדמה)¹⁴.

היין:

בליל הסדר חובה על כל אחד ואחת¹⁵ לשתות ארבע כוסות יין.
מי שאפשר לו, ישתה יין (אדום)¹⁶ בלבד. אם

13) אבודרהם, מהרי"ל - 'ליקוטי טעמים ומנהגים' לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו.

14) ברשימות 'חוב' צ (יומן ניסן תרצ"ה, וורשא) עמ' 14: "לכרפס - היו לוקחים בצל, ורק אח"כ כשנחלשו הדורות, לקחו [הנשים, 'המלך במסיבו' ח"א עמ' קלא. 'אוצר' עמ' קלד] תפוחי אדמה, אבל אדמו"ר מהר"ש לא היה שבע רצון מזה".

ולהעיר שב'אוצר' שם ציין לערוך-השולחן ומעדני-שמואל, וכן מציינים לחיי-אדם ויסוד ושורש העבודה' שנהגו בבצל, ואכן גם בס"י רה ס"ד פסק שם כדעת שו"ע רבינו שם ס"א, שהבצלים טובים לאכילה [=ללא פת] ומברכים עליהם 'אדמה', ואכן מספרים שכך נהגו ברסיה, אך במש"ב שם ס"ק ה כתב (מהשע"ת ס"ק ב) ש"במדינותינו [וכ"כ בשו"ת אג"מ או"ח ח"א סי' סד על 'מדינותינו' דהיום, ובהגדת 'קול דודי' בשמו. מאידך בהערות הגר"מ אליהו לס' וזאת-הברכה עמ' 361 פסק שבצל חי שאינו חריף ברכתו בפה"א] לעולם אין דרך בני אדם לאכול שומים ובצלים חיים אף כשהם רכים", ובסדר ברה"ג (פ"ו ה"ד, עיי"ש בבאור הרב גרין, וכן בלוח ברה"ג פ"ט ה"א) פסק רבינו שאם הבצלים ראויים לאכילה בפני עצמם, אף אם רוב בני אדם אוכלים אותם רק עם פת - מברכים עליהם בפה"א. משמע שאם גם המיעוט אינו אוכלם בפ"ע, ברכתם שהכול אבל לפי הנ"ל כנראה גם בימינו יש מיעוט שאוכלם חיים (וא"צ לסמוך על הח"י סי' תעה ס"ק טז, שאף אם אינו ראוי מברך על המרור בפה"א, שהרי בשו"ע רבינו שם סכ"ג לא פסק כן).
15) שו"ע אדמוה"ז סי' תעב סכ"ה.

מידע לסובלים מסוכרת: היין 'קברנה סוביניון' אדום של 'כרמל' כמעט ואינו מכיל סוכר כלל (מדובר בסוכר שמהיין עצמו. בינות יבשים אחרים, יש המכילים 4% ויותר).

מידע כללי: היינות (הרגילים) מתוצרת הנ"ל, וכן היין בהכשר בי"ד רבני אג"ש הם מפוסטרים (לגבי יצרנים אחרים - יש רבים שאינם מפוסטרים כלל, כמו 'קבי הגולן', והמצב משתנה מזמן לזמן גם במגוון של כל יצרן. בדרך כלל 'מיץ ענבים' הוא מפוסטר). כן הם מכילים מעט מאוד תוספות. היינות ומיץ-הענבים מתוצרת משפ' שפרינגר כפרחב"ד הם ללא כל תוספות, והיין היבש הוא גם ללא סוכר כלל. הם משווקים גם יין מבושל ממש. וראה בהערה הבאה.

16) שו"ע אדמוה"ז סי' תעב סכ"ו (אם אין הלבן משובח ממנו),

ובלשון המשנה 'חזרת' ותמכא וכך שמה בלשון המשנה, לפי הזיהוי במסורת אשכנז, ובימינו נקראת בארה"ק בטעות בשם 'חזרת', וטרם קבעו לה שם עברי תיקני' שניהם יחד - הן למרור והן לכורך'. את טחינת או גירור ה'חריין' יש לעשות לפני החג (ולסגור היטב בכלי).

עדיף להשתמש בחסה מגידול נקי מחרקים, הטעונה רק השריה קלה במי סבון ושטיפה. חסה רגילה - גם הקלחים - טעונה בדריקה היטב מן החרקים, וכבר ציינו שעדיף שלא להשתמש בחומץ או מלח ומלבד הזהירות מ'כבוש'⁸, הבעיה שבריכוז גדול מדי החרקים המוצצים מתים ונשארים בתוך העלה] אלא בנוזל לשטיפת כלים, בריכוז הרגיל, ולשטוף כל פינה היטב בעזרת 'ליפה' עדינה (הרבי לא אכל קלחים)⁹.

חרוסת:

רסק פירות עבה, זכר לטיט. נעשה מפירות שנמשלה בהן 'כנסת ישראל'¹⁰, וצריך לתת בתוכו תבלין הדומה לתבן כגון קינמון וזנגביל, אך "מכמה שנים מנהגנו לא לקחת קידה וקינמון מחשש תערובת חמץ, רק תפוחים אגסים ואגוזים"¹¹. צריך שתהיה בו חמיצות כלשהי, זכר שהיו משעבדים בישראל עד שהיו שיניהם קהות; ומרככים אותה ביין אדום, זכר למכת-דם¹². החרוסת שבקערת הרבי יבשה, וריכוכה ביין נעשה רק לפני אכילת "מרור", על-ידי שמיניח מקצתה לתוך התחתית של כוס היין, אף-על-פי שבכורך לא טובלים בחרוסת את המרור אלא מניח קצת מהחרוסת היבשה שבקערה על המרור ומנערה ממנו¹².

וראה נטעיי-גבריאל - פסח ח"ב פ"ד ס"י.

8) כיוון שאין יוצאין ידי חובה במרור כשהוא כבוש, ושעור 'כבישה' בציר או בחומץ הוא "שיטתנו על האש וירתיח" (שו"ע אדמוה"ז סי' תעג סכ"ג), וזה ייתכן לפעמים אפילו בשתיים-שלוש דקות.

9) ומציינים בזה למג"א סי' תעג ס"ק יא. אך במצב הנתון ודאי עדיף להשתמש בהם.

10) שו"ע אדמוה"ז סי' תעג סל"ב-ג.

11) צריך לרככה, כיון ש'טיבול' ייתכן רק בנוזל.

12) התועדות' תשמ"ו ח"ג עמ' 181. ספר המנהגים.

שואלים ודורשים בהלכות הפסח

(חלק ב')

ההכנות לסדר

מצות:

לא לשכוח לזכור את הפרישו 'חלה' מן המצות, ואם לאו - להפרישו.

יש לברור אותן מחשש נפוחות וכפולות.

יש להכין מצות בכמות מספקת בעבור כל המסובים. שלוש מצות שלמות בקערה של עורך הסדר (וכל משתתף מבר-מצווה ומעלה), וכן מצות נוספות (שיהיו בהישג-יד לקראת קיום מצוותן) בעבור כל המסובים למצות אכילת מצה, כורך ואפיקומן.

עבור הסדר נוהגים לקחת מצות כפופות - בית קיבוץ, שזהו ענין 'כלי' האמיתי. ונוהגים להפריד במפה בין מצה למצה!¹

זרוע:

נוהגים לצלות את הזרוע ויש לעשות זאת קודם יום-טוב. שכח ולא צלה מערב יום-טוב, אסור לו לצלותה ביום-טוב עצמו (מכיוון שאין מנהגנו לאוכלה אף ביום המצחית)², ויניח במקומה בשר מבושל³.

נוהגים לקחת חלק מצוואר עוף. כמו-כן מדקדקים שלא לאכול את הזרוע אחר-כך⁴ - כל

(1) ספר-המנהגים.

(2) שו"ע אדמוה"ז סי' תעג סכ"א.

(3) כף-החיים שם ס"ק סג.

(4) מנהג מדינותינו שלא לאכול צלי בליל פסח (שו"ע אדמוה"ז סי' תעו ס"א), וכאן משמע שמדקדקים שלא לאוכלה כלל גם

זה השבט, להבין ולהשכיל בתורתך וביראתך לעשות רצונך כל ימי חיי, אני זורעי זרע מעתה ועד עולם אמן".

ונקודת העניין - תפילה ובקשה על דבר הכי נעלה, שלא מצינו דוגמתו בשאר תפילות:

(א) "יאירו נא עלי כל ניצוצין קדישין וכל האורות הקדושות הכלולות בקדושת זה השבט",

(ב) לא רק כל הניצוצין וכל האורות דשבט אחד, אלא גם כל הניצוצין וכל האורות דכל השבטים - דמכיוון שמתפללים תפילה זו בכל י"ב הימים דקרבנות הנשיאים, נמצא, שתוכן הבקשה היא בנוגע להארת כל ניצוצין קדישין וכל האורות הקדושות דכל י"ב השבטים, הכוללים את כל ניצוצות הקדושה שבכל הבריאה כולה, שכן, תכלית ומטרת הבריאה כולה היא "בשביל ישראל", ובמילא, כל ניצוצות הקדושה שייכים לישראל, "גוי קדוש".

(ג) יאירו נא עלי כל ניצוצין קדישין כו" - באופן של גילוי,

(ד) ועד שיפעל גם בנוגע לעבודה בפועל - "להבין ולהשכיל בתורתך וביראתך לעשות רצונך", שזהו כללות "מעשינו ועבודתנו"⁷, הן בענייני תורה ומצוותיה, והן בענייני הרשות, "כל מעשיך יהיו לשם שמים"⁸ ו"בכל דרכיך דעה"⁹, שכן, בכל גזע שקיימת מציאותו צריך לשמש את קונו, "אני נבראתי לשמש את קוני"¹⁰.

(ה) ובאופן דפעולה נצחית - "כל ימי חיי אני זורעי זרע זרעי מעתה ועד עולם".

(ו) ומסיימים - "אמן", שעניינו לאמת את הדבר באופן של קיום ותוקף¹¹, על-דרך וברוגמת נצחון המלחמה על-ידי הגיבורים¹².

(6) יתרו יט, ו.

(7) לשון אדה"ז בתניא רפ"ז.

(8) אבות פ"ב מ"ב. וראה רמב"ם הל' דעות ספ"ג.

(9) משלי ג, ו. וראה רמב"ם שם, שו"ע אדה"ז או"ח סקנ"ז ס"ב.

(10) משנה וברייתא סוף מס' קידושין.

(11) ראה אנציק' תלמודית בערכו. וש"נ.

(12) ראה ברכות נג, ב. נזיר בסופה.

קרבנות הנשיאים הוא עניין חד-פעמי שהיה אך ורק בחנוכת המזבח כשהוקם המשכן, לפני בית ראשון וכו', ומאז לא מצינו דוגמתו במשך כל הדורות שלאחרי זה ואף-על-פי-כן, בעניין זה קבעו זכר עד סוף כל הדורות - שמדי שנה בשנה אין אומרים תחנון בימים אלו, מצד היום-טוב של הנשיא שהקריב בו ביום בעת חנוכת המזבח.

ולאידך, ישנם עניינים רבים שהיו באופן תמידי (לא רק באופן חד-פעמי) שלא קבעו להם זכר לכל הדורות, שכן, רק בעניינים אחרים קבעו חיוב של זכר, כמו: "זכר ליציאת מצרים", או דברים שקבעו כזכר למקדש - שלא בערך לגבי ריבוי העניינים שהיו באופן תמידי, שלא נקבע להם זכר.

ומזה מובן גודל ותוקף הפעולה דקרבנות הנשיאים - שלמרות היותו עניין חד-פעמי, מכל-מקום, נקבע זכר לכל הדורות, שאין אומרים תחנון בימים אלו, ולא עוד, אלא שכתוצאה מזה נפעל גם בנוגע לכל חודש ניסן, ש"נוהגין לעשות כולו קודש כעין יום-טוב", מצד הפעולה דקרבנות הנשיאים.

ובטעם הדבר יש לומר - מכיוון שקרבנות הנשיאים הוא עניין דחונכת המזבח, שזהו היסוד לכללות עניין עבודתם של ישראל במשך כל הדורות בגילוי והמשכת אלוקות, שזהו עניין ד'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם'⁴.

ג. ויש להוסיף, שהפעולה דהקרבנות הנשיאים מתבטאת לא רק בזכר דאיי-אמירת תחנון (כולל העניין החיובי שנפעל מצד מעלת היום, כנ"ל), אלא גם במנהג "לקרות פרשת הנשיא שהקריב בו ביום"⁵.

ועוד עניין בזה - בנוגע ל"יהי רצון" שאומרים אחר אמירת הנשיאים: "יהי רצון מלפניך כו' שבאם אני עבדך משבט (פלוגי) שקראתי בתורתך פרשה של הנשיא היום, אזי יאירו נא עלי כל ניצוצין קדישין וכל האורות הקדושות הכלולות בקדושת

(4) תרומה כה, ח. וראה ד"ה באתי לגני ה'ש"ת בתחלתו.

(5) שו"ע אדה"ז שם סט"ו.

זה הרחקה שלא יהיה כל רמיון לקרבן הפסח. ומטעם זה הנה כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע היה מסיר כמעט את כל הבשר מעל עצמות הזרוע¹, וכן נהג גם אביו כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע².

ביצה:

מבושלת עד שתתקשה! אם לא בישלוה לפני החג, אפשר לבשלה בליל החג. הרבי היה מדרקק שלא תישבר קליפת הביצה, אף שטורח היה לו להעמידה במקומה על-גבי המצות כשהיא בשלמותה.

מרור:

נוהגים לקחת חסה¹ וכך שמה גם בארמית,

בימים שלאחר מכן, כהאוסרים שהובאו בכף-החיים שם ס"ק ב.

(5) אבל מעט בשר צריך להשאיר עליה, שכן עצם ללא בשר אינה נקראת 'תבשיל', שו"ע אדמוה"ז סי' תעג סכ"ב. כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו היה מסיר לפעמים אף את החוט הפנימי שבחלל הגרגרת - 'אוצר מנהגי חב"ד', ניסן-סיוון, עמ' קל.

(6) ספר-השיחות תש"ב עמ' 93.

(7) "מצווה לחזור [= לחזור] אחר חזרת... ואף-על-פי שהחזרת אין בה מרייות, מכל מקום כשהיא שוהה בקרקע, מתקשה הקלח שלה ונעשה מר מאוד, ומפני כך היא נקראת מרור, ומצווה לחזור אחריה אף כשהיא מתוקה... זכר למה שמררו המצרים את חיי אבותינו... בתחילה בפה-רדך... ולבסוף מררו חייהם בעבודה קשה..." (שו"ע אדמוה"ז סי' תעג ס"ל). ולעיל בסכ"ג מבא שיוצאים בין השאר גם בתמכא שקורין קריין¹. ובסכ"ח שמצטרפים זה עם זה לכזית.

מקפידים להשתמש בחסה מסוג 'רומניה', אולי על-פי מש"כ בס' שיעורי-תורה עמ' קצו שעדיף לקחת "מין הארון" דווקא.

אף לגבי סמיכת הקורבן כך:

האדם (בג'מטרייה מ"ה) ממשך אור עליון משם מ"ה על הבהמה (בג'מטרייה ב"ן, השם שהוא מקור לעולמות), ובכך מאפשר לה להתעלות על-ידי עבודת הקרבן.

(ספר המאמרים קונטרסים א, עמ' 376)

ושחט את בן הבקר (א, ה)

אין ושחט אלא ומשך (חולין ל)

השחיטה "מושכת" ומעלה את הבהמה או את העוף ממצבם הנוכחי ומכשירה אותם לאכילה, שיוכלו להתעלות מדרגת "חיי" ל"מרבך", כאשר הם נעשים דמו ובשרו של האדם האוכלם. אף ב"שחיטת" הנפש הבהמית כך: יש "למשוך" ולהעלות אותה עד שתתכלל בקדושת הנפש האלוהית.

(ליקוטי שיחות, כרך ד, עמ' 1294)

ונתנו בני אהרון הכהן אש על המזבח (א, ז)

אף על פי שאש יורדת מן השמים מצווה להביא מן ההדיוט (יזמא כא)

"מצווה להביא מן ההדיוט" - אפשר לעורר אהבת ה' באמצעות "הדיוטות" ושפלותו של האדם. כלומר: כאשר אדם עושה חשבון-צדק מכל מחשבותיו, דיבוריו ומעשיו, ומתבונן בשפלותו ופחיתות-ערכו - הוא מתמרמר מאוד ממצבו השפל, וצוּעֵק אל ה' בצר לו, ואז מתעוררת בליבו אש התשוקה והצימאון לה'. אהבה זו, שהיא בבחינת "אש של מטה", היא הכנה והכשרה לאהבת ה' הבאה מלמעלה, "אש של מעלה".

(ליקוטי תורה - דברים, עמ' עט)

וכי תקרב קרבן מנחה מאפה תנור (ב, ד)

"וכי תקרב" - כשארם רוצה להתקרב אל השם יתברך ("תקרב" חסר יו"ד כתיב), "מאפה תנור" - עליו לעורר בליבו רשפי אש האהבה לה' באמצעות התבוננות בגדולת הבורא. וכשם שאש התנור מפרידה את הלחות מן העיסה, כך אהבה זו מפרידה את האדם מהתמסרותו לגשמיות העולם ומביאה אותו לידי דבקות בהקב"ה.

(ליקוטי תורה - ויקרא, עמ' מ)

ונסלח לו על אחת מכל אשר יעשה לאשמה בה (ה, כו)

יש קשר בין תחילת הפרשה לסיומה. "ויקרא אל משה" - היינו קריאה של חיבה שקדמה לכל ציווי התורה, כלומר: חיבתו העצמית של הקב"ה לישראל, הקיימת אף לגבי יהודי שעבר על מצוות התורה. "ונסלח לו" - אהבה זו באה לידי ביטוי בכך שהקב"ה נותן יד לשבים וסולח ומוחל להם.

(ליקוטי שיחות, כרך ז, עמ' 24)

והפלא הכי גדול - שתפילה ובקשה זו, על עניין הכי נעלה, נאמרת לא רק על-ידי יחיד-סגולה, או רבי-סגולה, כלומר, יהודים בעלי מעלה מיוחדת כו', אלא, כפי שנקבע ב"מנהג ישראל תורה היא"¹³ שכל-אחד-ואחד מישראל, יהיה מי שיהיה, אומר תפילה ובקשה הכי נעלית זו!

ומכיוון ש"תורת אמת" ("מנהג ישראל תורה היא") קובעת שכל אחד ואחד מישראל צריך לומר תפילה ובקשה זו, ועד שיש בה העילוי דתפילת הציבור, שאינה נמאסת, ח"ו, "הן א"ל כביר ולא ימאס"¹⁴, אלא מתקבלת ופועלת פעולתה כו' - הרי

ד"ויכולו"¹⁶, כיליון ותענוג¹⁷, נעשית ביום השבת, והן בנוגע לימים שלאחרי זה, שמתברכים מיום השבת, "מיני מתברכין כולהו יומין"¹⁸. ומזה מובן, שכל האמור לעיל בנוגע לפעולה דקרבנות הנשיאים, כמבואר בנוסח ה"יהי רצון" - הרי זה בהדגשה יתירה ביום השבת, הכולל את הקרבנות דכל הנשיאים.

ה. ומזה באים לקיומה של התפילה העיקרית שאומרים כמה פעמים ביום, לפני ולאחרי ה"יהי רצון" דאמירת הנשיאים - התפילה על הגאולה,

מכיוון שמתפללים זאת בכל י"ב הימים, נמצא, שהבקשה

נוגעת להארת הניצוצין והאורות דכל י"ב השבטים,

הכוללים את ניצוצות הקדושה שבכל הבריאה כולה

"ותחזינה עינינו בשוכך לציון ברחמים", שבוודאי ובוודאי מתקיימת גם תפילה זו תיכף ומיד, ובפרט כשנמצאים בחודש ניסן, "חודש של גאולה, שבו נגאלו ישראל ממצרים וכו' עתידין ליגאל, שנאמר¹⁹ כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"²⁰.

ובפשטות - שתיכף ומיד יוצאים כל בני ישראל מהגלות, "בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"²¹, "קהל גדול ישוּבו הנה"²² - לארצנו הקדושה, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש ולבית-המקדש.

ובדרך ממילא, הרי, בבוא חג הפסח דשנה זו [...] - "נאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים אשר יגיע דמם על קיר מזבחך לרצון"²³.

מובן, שקיומה של תפילה זו שייך ואפשרי בדרך הטבע (שהרי אין מתפללין על מעשה ניסים¹⁵) אצל כל אחד ואחד מישראל גם בחושך כפול ומכופל דזמן הגלות.

ומזה מובן גודל העילוי דקרבנות הנשיאים - שפעולתם החד-פעמית מאפשרת שיאירו על כל אחד ואחד מישראל כל ניצוצין קדישין וכל האורות הקדושות דכל י"ב השבטים, גוי קדוש, ויפעלו בנוגע לעבודתו בתורה וביראה ובקיום רצונו ית'!

ד. ועוד עניין בזה - בנוגע ליום השבת שבי"ב ימים ראשונים דניסן שבהם הקריבו קרבנות הנשיאים:

יום השבת דקרבנות הנשיאים פועל ומשפיע על שאר הימים דקרבנות הנשיאים - הן בנוגע לימים שלפני זה, שעלייתם ושלימותם, באופן

13 ראה תוד"ה נפסל - מנחות כב. וראה לקו"ש חכ"ב עמ' 56 הערה 2. וש"נ.

14 איוב לוה. וראה שו"ע אדה"ז או"ח רסנ"ב, וסוסק"א.

15 ראה ברכות נד, א. שם ס, א. רמב"ם הל' ברכות פ"י הכ"ב.

16 בראשית ב, א. וראה לקו"ת בהר מא, א. וככ"מ.

17 ראה אוה"ת להצ"צ עה"פ. ועוד.

18 זח"ב סג, ב, פח, א.

19 מיכה ז, טו.

20 שמו"ר פט"ו, יא.

21 בא י, ט.

22 ירמיהו לא, ז.

23 נוסח ברכת "אשר גאלנו" בהגש"פ, מפסחים

פרשת ויקרא

חומש ויקרא

חומש ויקרא הוא חומש כללי, שכן בהיותו הספר האמצעי, הוא מכיל את שאר החומשים (כידוע שהקו האמצעי כלול מקו הימין ומקו השמאל). וכך בשם ויקרא נרמזת מעלתה של כללות התורה: ב"ויקרא אל משה" לא נאמר מי הקורא, שכן הקריאה באה ממהותו ועצמותו יתברך, שלמעלה מכל תואר ושם. וכאן נרמזת מעלת התורה - שבאמצעותה ניתן להתקשר עם עצמות הבורא. וכמבואר בתניא (פרק מזו), שהקב"ה הלביש בתורה את רצונו וחכמתו, המיוחדים במהותו ועצמותו יתברך, ומכיוון שכן, "הרי זה כאילו נתן לנו את עצמו כביכול".

(מהתוועדות שבת קודש פרשת ויקרא התשל"ב)

פרשת ויקרא

בשמה של הפרשה - ויקרא - טמונה הוראה בעבודת האדם לקונו: ככל עת ובכל שעה 'קוראים' לכל יהודי מן השמים ודורשים ממנו: התעלה! לך מחיל אל חיל בעבודתך!
שתי פנים לקריאה זו: לבעל מדרגה גבוהה, זוהי קריאת אתגר - אסור לך להסתפק בהישגיך שעד עכשיו, אלא עליך לחתור להגיע להישגים נעלים יותר. ואילו לאדם שנמצא בשפל המדרגה זו קריאת עידוד - אל לך להתייאש, שכן למרות הכול תמיד בכוחך להתעלות ממצבך הירוד ולצאת מאפילה לאורה.

(מהתוועדות שבת קודש פרשת ויקרא התשמ"ב. תורת מנחם תשמ"ב כרך ב, עמ' 1107)

* * *

בסוף הפרשה הקודמת, פרשת פקודי, למדנו על גילוי אור גדול שהיה במשכן - "וכבוד ה' מלא את המשכן, ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד גו", שזהו גילוי שבא מלמעלה; ואילו בפרשתנו מדובר בגילוי מועט, הנרמז באל"ף הזעירה של 'ויקרא', והיינו אור שבא מלמטה, על-ידי העבודה בענייני העולם - צאן ובקר גשמיים.
אך למרות הידידה שבפרשתנו לגבי פרשת פקודי, הרי לפי סדר התורה עולים ובאים מפרשת פקודי לפרשתנו. שכן התכלית והמטרה אינה גילוי האור שבמשכן, אלא הגילוי בתוך העולם, והגילוי הנעלה של פרשת פקודי אינו אלא הכנה והקדמה להגילוי שבפרשתנו.

(מהתוועדות שבת קודש פרשת ויקרא התשכ"ד)

וסמן ידו על ראש העולה (א,ד)

הסמיכה בכלל - כגון סמיכת ידיו של יעקב אבינו על בני יוסף, או סמיכת יהושע על ידי משה - עניינה המשכה מבחינת עשר ספירות, שראשיתן היא ספירת החכמה. וכידוע, שעשר אצבעות הידיים הן כנגד עשר הספירות.

הנשיא, באומר, שאפילו כהן ולוי צריכים לאומרו, כי זה שייך לעיבור²⁸.

ובהקדמה - שעיקר הקושייה בנוגע לאמירת ה"יהי רצון" היא בנוגע לכהן ולוי:

בנוגע לישראלים - מכיוון שאינם יודעים לאיזה שבט שייכים הם, יש מקום לתפילה "באם אני עבדך משבט פלוני שקראתי בתורתך פרשה של הנשיא היום"; כל השאלה היא, אפוא, מצד אמיתתם של דברים, כלומר, הייתכן שי"א פעמים (מלבד פעם אחת ויחידה) תהיה אמירת תפילה זו באופן שאינו בהתאם לאמיתתם של דברים, מכיוון שאינו שייך לכל י"א השבטים הנ"ל.

אמנם, בנוגע לכהן ולוי - הרי, מכיוון שחייבתו תורה לישא את כפיו, ואם אינו עולה לדוכן "הרי זה כעובר על שלוש עשה" (אם כי "ביטל מצוות עשה אחת")²⁹, אף-על-פי ש"זר שנשא את כפיו... עובר בעשה"³⁰, וכמו כן בנוגע לאמירת הברכה, שספק ברכות להקל משום חשש ברכה לבטלה³¹ נמצא, שתורת-אמת קובעת שהוא כהן. ועל-דרך זה בנוגע ללוי - שרק הוא יוצק מים על ידי הכהן לפני שנושא את כפיו³², ולא ישראל סתם (אלא אם כן בכור, "ואם אין שם לוי יצוק בכור פטר רחם")³², היינו, ש"תורת אמת" קובעת שהוא לוי.

ומכיוון שכן, הרי, כהן ולוי אינם יכולים לומר כלל "באם אני עבדך משבט פלוני" (לא רק שי"א פעמים אין תפילה זו מכוונת לאמיתתם של דברים, כבישראלים), מכיוון שתורת אמת קובעת שהם משבט לוי, שלא נזכר כלל בין י"ב הנשיאים!?

והביאור בזה - כדברי כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע - שאמירת ה"יהי רצון" שייכת לעיבור, כלומר, גם כהן ולוי שהוא משבט לוי, יכול לומר "באם אני עבדך משבט פלוני", מכיוון שיייתכן שיהיה בו גם משבט פלוני בבחינת עיבור³³.

וכל זה - במהרה בימינו ממש, ובלשון המכילתא²⁴ "לא עיכבן המקום כהרף עין", ולא עוד, אלא שעניין זה הובא גם בפירוש רש"י על התורה²⁵, "אני לא באתי אלא לפשוטו של מקרא"²⁶, היינו, ש"לא עיכבן המקום כהרף עין" כפשוטו ממש, ובאופן ד"אמן", "נצוחי"א"²⁷, ומתוך שמחה וטוב לבב.

* * *

1. בהמשך להאמור לעיל במעלת קרבנות הנשיאים המודגשת בנוסח ה"יהי רצון", שאצל כל אחד ואחד מישאל שייך שיאירו אצלו כל ניצוצין קדישין דכל י"ב השבטים - נשאלת לכאורה שאלה פשוטה:

נוסח התפילה הוא: "באם אני עבדך משבט פלוני... אזי יאירו נא עלי כו", כלומר, שגילוי הניצוצין קדישין והאורות הקדושות דזה השבט אינו אלא באם הוא שייך לשבט זה, מה-שאיין-כן אם הוא משבט אחר, אינו מקבל, לכאורה, את הניצוצין והאורות דשבט זה, ומכיוון שכן נמצא, שמקבל רק את הניצוצין והאורות דשבט אחד בלבד, השבט שלו - דלא כאמור לעיל שכל אחד ואחד מישאל יכול לקבל את כל הניצוצין והאורות דכל י"ב השבטים!?

ומכאן באים לשאלה נוספת: הייתכן שבין י"ב הפעמים דאמירת ה"יהי רצון", יש רק פעם אחת ויחידה שתפילה זו היא בהתאם לאמיתתם של דברים - אך ורק ביום שבו קורין פרשת הנשיא דשבט שלו ואילו שאר י"א פעמים דאמירת ה"יהי רצון", בוודאי אינם בהתאם לאמיתתם של דברים, מכיוון שכל אחד ואחד מישאל אינו שייך כי אם לשבט אחד בלבד!?

2. ויובן על-פי הביאור בהוראת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע לגיסו הרמ"ה הכהן (בעל אחרוני, בתו של אדמו"ר מהר"ש) לומר ה"יהי רצון" שאחר

(28) "היום יום" א' ניסן, ר"ח.

(29) רמב"ם הל' נשיאת כפים בסופן. שו"ע אדה"ו אור"ח הל' נשיאת כפים סק"ח ס"ג.

(30) שו"ע אדה"ו שם ס"ב.

(31) לשון אדמו"ר באגה"ת פי"א. וראה אנציק' תלמודית ערך ברכות עמ' דש ואילך. וש"נ.

(32) שו"ע אדה"ו שם ס"י.

(33) ראה תניא ספי"ד.

(24) בא יב.מא. שם מב.

(25) שם,מא.

(26) פרש"י בראשית ג.ח. ועד"ז בכ"מ.

(27) ראה ויק"ר פכ"ד ג. פ"ל, ב.

ובענין זה, לרדיו "קול ישראל" יש כוח השפעה [=יותר מלעיתונות]. בנוגע לדברים שכותבים [=בעיתון], האדם שאליו רוצים לפנות ושעליו רוצים להשפיע, צריך להיות אדם שידוע לקרוא. כי אם הוא אינו יודע לקרוא מילים שאינן מנוקדות, כל ההדפסה היא ללא כל תועלת עבורו, אבל כשמדברים ב"קול ישראל", הוא מבין וכך אפשר להשפיע עליו: מכיוון שהוא רוצה לשמוע חדשות ממה שמתרחש בווישינגטון, ולפני זה מדברים ברדיו על כך שהשבוע הזה הוא פרשת פינחס, ושפינחס היה האיש שקינא קנאת ה' צבאות, ועל-ידי זה הוא הביא את ברכת ה' לכל עם ישראל עד סוף כל הדורות, אזי אין למאוזין בריה; הוא מוכח מתי יודיעו לו מה נעשה בווישינגטון, ולכן הוא מוכרח לשמוע מה נעשה להבדיל, בפינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, וזה תלוי באיש שעורך את התוכנית, ובאיש שיש לו השפעה על הרדיו ועל "קול ישראל".

והי-רצון שתעשה זאת מתוך שמחה, ושתתחיל לעבוד בכיוון זה, והעיקר - לא להעלות זאת להצבעה בכנסת, כי אז יעשו מזה עניין מפלגתי, ובמילא תהיה מלחמה בנימוק של "כפייה דתית", וכו' וכו', וכשתעשה זאת בדרכי נועם ותביא את אל הפועל, אזי בוודאי תצליח בוודאי שזה יסיף בהצלחתם של המאוזנים ובהצלחתו של השדרן.

להפוך את פרשת השבוע ל"חדשות"

מר עדן שאל את הרבי: "יש בעיה, כבוד הרב. לא מכל דבר אפשר לעשות 'חדשות', לא לכל דבר קוראים 'חדשות'. זאת שיטה של דרכי נועם, אבל איך להפוך את הדברים למה שנקרא 'ניו', למה שנקרא 'חדשות'?" ועל כך השיב לו הרבי:

יש ציווי בתורתנו שהיא 'תורת חיים' - שזאת אומרת, הוראת דרך החיים - שדברי התורה צריכים להיות, כלשון חכמינו ז"ל, חדשים בכל יום כמו היום שבו ניתנו. זאת אומרת, כשאתה מוכיח שב[דברי התורה השייכים ל] יום שלישי בשבוע של פרשת פינחס יש 'חדשות' - אתה אומר דבר שהוא אמת לאמתו, מכיוון שכך כתוב בתורתנו, 'תורת אמת'. גם הפסוק "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד" הוא דבר חדש בכל יום. ומכיוון שאתה כבר נמצא בשטח זה [=של רדיו] אתה בוודאי יכול למצוא איזו הקדמה ודרך לקשר את זה ל'חדשות' שקרו בפועל בעולם הזה, הגשמי והחומרי, ובסיום השידור לומר שמתוך זה מוכח ומובן ופשוט שהסיסמה "שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד" מופנית לבני ישראל ולבנות ישראל אפילו במאה העשרים, ואפילו לאלה שמדברים ומבינים רק אנגלית, ואפילו לאלה שגרים בקיבוץ של "השומר הצעיר".

ועל-פי זה מתורצת גם השאלה בנוגע לישראלים - שאין זה באופן שי"א פעמים נאמרת תפילה זו באופן שמושלל לגמרי מצד אמיתתם של דברים, שכן, גם מי שהוא משבט פלוני, שייך שיהיה בו גם משבט אחר בבחינת עיבור (או גלגול כו'), ולא רק משבט אחד נוסף, אלא גם מכמה שבטים, עד ששייך שיהיה בו מכל י"ב השבטים. ועל-פי זה אתי שפיר האמור לעיל שאצל כל אחד ואחד מישראל שייך שיאירו כל ניצוצין קדישין וכל האורות הקדושות דכל י"ב השבטים. ונוסף לזה, ישנו העניין בהתכללות השבטים זה

כנגד ה' סוגים כלליים דבני-ישראל, כמו שכתב בעל-הטורים. ונמצא, שכללות העבודה דכל י"ב השבטים, ובנידון-דין, קרבנות י"ב הנשיאים - נעשית על-ידי שבט לוי, "כהנים בעבודתם ולוויים בדוכנם", כולל גם "ישראל במעמדם" - לא מצד שייכותם לשבט פלוני, כי אם, בתור "אנשי מעמד", "שלוחי כל ישראל לעמוד על הקרבנות".³⁷ ולהעיר, שכשם שאצל ישראלים ישנו מצב ד"ישראל במעמדם", שעל-ידם נעשית ההקרה כו' - כמו כן לאידך גיסא, שגם אצל כוהנים

יש עילוי מיוחד בעבודה ד"שמעון ולוי אחים", אהבת-

ישראל ואחדות ישראל, מצד הקביעות ביום השבת -

שעניין זה נעשה מתוך תענוג ומתוך שמחה וסבר פנים יפות

ולוויים ישנו מצב שהם בעלי הקרבן, וההקרה נעשית על-ידי אחרים, כולל "ישראל במעמדם". ועל-פי זה מובן שבניצוצין קדישין והאורות הקדושות די"ב השבטים נכללים גם הניצוצין והאורות דשבט לוי - מכיוון שכל עניינו של שבט לוי הוא "נתונים גו' מתוך בני ישראל גו'".

מזה, שלכן, יש לכל אחד ואחד מישראל שייכות וודאית (לא רק מצד אפשרות של עיבור) לכל י"ב השבטים. אלא שאף-על-פי-כן אומרים "באם אני עבדך משבט פלוני" - שאז, שייכותו לניצוצין והאורות דשבט זה היא ביתר שאת וביתר עוז מאשר מצד התכללות השבטים, כפשוט³⁴.

ח. ויש להוסיף בזה, שכן הוא גם בנוגע לניצוצין והאורות דשבט לוי, שלא הקריב בין הנשיאים:

ובהקדים - שלא ייתכן לומר שיאירו כל הניצוצין קדישין וכל האורות הקדושות דכל י"ב השבטים, ולא יאירו, ח"ו, הניצוצין והאורות דשבט לוי, המוכרח שבשבטים! ויש לומר הביאור בזה³⁵:

עניינו של שבט לוי הוא - "נתונים לאהרון ולבניו מתוך בני ישראל לעבוד את עבודת בני ישראל וגו'³⁶", ה' פעמים בני ישראל נאמר בפסוק,

34 ראה גם לקו"ש חכ"ג עמ' 59 הערה 51.

35 לשלימות העניין - ראה גם 'התועדויות'

תשמ"ה ח"ג עמ' 1760.

36 בהעלותך ח, יט.

ט. והנה, נוסף על האמור לעיל אודות כללות העניין דאמירת הנשיאים והיהירצון כו', ישנו עניינו הפרטי של הנשיא המקריב ביום זה, ובנידון-דין, חמישי בניסן, קרבנו של הנשיא דשבט שמעון. ובהקדמה:

אף-על-פי שנתבאר לעיל שאצל כל אחד ואחד מישראל שייך שיאירו כל הניצוצין וכל האורות דכל שבטי ישראל, "גוי קדוש" - הרי, מובן וגם פשוט, שבים מסויים זה מודגשת הארת הניצוצין והאורות דשבט המקריב בו ביום, ובנידון-דין, "באם אני עבדך משבט שמעון שקראתי בתורתך פרשה של הנשיא היום וכו'".

37 רמב"ם הל' כלי המקדש רפ"ו.

והעניין בזה – על-פי הידוע³⁸ בביאור מאמר רז"ל³⁹ "אבן במאי הווי זהיר טפי", שלכל נשמה יש מצווה פרטית, עבודה פרטית, כוונה פרטית, כוונה ושליחות פרטית כו', שנעשית "שער" – "זה" השער לה' צדיקים ("ועמך כולם צדיקים"⁴¹) יבואו בו"⁴² – לכל שאר ענייני העבודה, שכולם מאירים על-ידי המצווה הפרטית שבה "זהיר טפי", "זהיר" גם מלשון זוהר ואור⁴³. ומזה מובן גם בענייננו, שהארת הניצוצין והאורות של הנשיא המקריב ביום זה, נעשית "שער" לכל הניצוצין והאורות דכל השבטים (וכן בנוגע לכל שאר ענייני העבודה), שעניינו – לא רק בבחינת "מראה מקום" בלבד, כי אם, שבעניין זה צריכה להיות עיקר העבודה, "זהיר טפי" כפשוטו.

ובהתאם לכך, יש להתעכב על ענייני המיוחד של השבט שהנשיא שלו הקריב בחמישי בניסן – שבט שמעון – כדי ללמוד מזה הוראה בעבודת כל אחד ואחד מישראל, כדלקמן.

י. ענייניו של שמעון בפשוטם של כתובים – מצינו בכרכתו של יעקב לשמעון.

התחלת ברכת יעקב לשמעון היא – "שמעון ולוי אחים"⁴⁴, אשר, כללות עניין זה יש לכאורו גם למעליותא:

"שמעון" – מדגיש לכל לראש את תוכנו של שם זה, "שמו אשר יקראו לו בלשון הקודש"⁴⁵, המורה על מהותו וכו' – כמפורש בקרא⁴⁶ "כי שמע ה' וגו' ותקרא שמו שמעון", ובמילא, כאשר קוראים אותו בשם "שמעון" במשך כל ימי חייו, ובנידון דיין, בכרכתו של יעקב, הרי זה מדגיש, לכל לראש, את התוכן דשם זה.

והרי עניין זה הוא למעליותא – "שמע ה' וגו'

ויתן לי גם את זה".

ויש להוסיף, שבמעלת שמעון יש עליו גם ביחס למעלת ראובן:

אף-על-פי שראובן קדם לשמעון, בכור ישראל⁴⁷, ומה גם שלא היו נגדו הטענות שהיו נגד שמעון (כפשטות הכתובים על-פי פירוש רש"י), וכן הוא בתוכן עניינם ברוחניות⁴⁸, שראובן הוא עניין הראייה, על-שם "כי ראה ה' גו"⁴⁹, ושמעון הוא עניין השמיעה, "כי שמע ה' גו"⁵⁰, מעלת הראייה גדולה יותר ממעלת השמיעה (כידוע הראיה וההוכחה מהלכות עדות)⁵⁰ – הרי, לאורך גיסא, מודגשת כאן מעלתו של שמעון לגבי ראובן, שכן, גם מצד עניין השמיעה בלבד ("כי שמע ה'"), נעשה העניין ד"ויתן לי גו"⁵¹, מבלי שיהיה צורך בעניין הראייה ("כי ראה ה'") דווקא.

וממשיך, "שמעון ולוי אחים" – הדגשת העניין דאהבת ישראל ואחדות ישראל.

ויש להוסיף בזה:

"שמעון ולוי" – הם ב' דרגות שונות, מן הקצה אל הקצה: "שמעון" על-שם "כי שנואה אנוכי", תכלית הירידה; ו"לוי" – על-שם "ללוא אישי אלי"⁵¹, תכלית העילוי.

וזוהו החידוש שבדבר – שמבלי הבט על ריחוק הערך שביניהם, נעשים "שמעון ולוי אחים", אהבת ישראל ואחדות ישראל, ועד כדי כך גדולה האחדות – שהכתוב מקדים שמעון ללוי.

ובלשון רבינו הזקן בתניא פרק לב – "מי יודע גדולתן ומעלתן בשורשן ומקורן באלוקים חיים, בשגם שכולן מתאימות ואב אחד לכולנה, ולכן נקראו כל ישראל אחים כו'".

והעיקר – בנוגע לעבודה בפועל – "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה"⁵², "שאף הרחוקים מתורת ה' ועבודתו ולכן נקראים בשם בריות בעלמא, צריך למשכן בחבלי עבותות אהבה, וכולי האי ואולי יוכל לקרבן לתורה ועבודת ה'".

(47) וארא וידי.

(48) ראה תו"א ר"פ ויחי. ובכ"מ.

499 ויצא שם לב.

(50) ראה לקו"ש ח"ו עמ' 121. וש"נ.

(51) ויצא שם לב.

(52) אבות פ"א מי"ב.

סיפורים וניגוני חב"ד וגם ריקודי חב"ד כו' וכו'.
וכאן מתייחס הרבי להכנסת מכשיר רדיו לבית-הספר:

מובן גם כן שסידור רדיו בבית הספר – ישלול האפשרות של איסור רדיו בחדרם ובמקום לינתם, אשר שם אין אפטרופוס על זה שיבחרו וישמעו.

סגולה להצלחה בשידורים...

לא אחת ביקרו אצל הרבי אנשי 'קול ישראל' ברדיו, וכיוצא בהם, והרבי התייחס לתפקידם: כך, למשל, אמר הרבי לאיש הרדיו הוותיק מר מיכאל טוכפלד, במהלך חלוקת השליחות של מצווה' ביום ראשון, כ"ג בניסן ה'תשנ"א ('זורע צדקות', עמ' 70):

ברכה והצלחה רבה, צריך להסביר להנהלה שכלל שירבו בענייני תורה, תתרבה גם ההצלחה בשאר השידורים. בשורות טובות והצלחה רבה.

והעניין לו דולר נוסף "להצלחה בשידורים". בהזדמנות נוספת – ט"ו באלול תנש"א (שם) – עברה כתבת 'קול ישראל' בנושאי חוק ומשפט, והרבי אמר לה:

הצלחה רבה. שיהיה שלטון החוק והמשפט האמיתי – המיוסדים על תורת השם.

פינחס בן אלעזר – בחדשות

הדברים הברורים ביותר נאמרו לאיש התקשורת וידיד חב"ד, מר מוטי עדן (בכ"ג בניסן תנש"א – שם):

יש לך כוח לעשות תוכניות גדולות יותר. יש לך כוחות הרבה יותר ממה שאתה משער... בכיוון של הפצת יהדות. שארץ-ישראל תהיה אכן לא רק בעלת תואר זה אלא שכל הרוואה חלק ממנה, יראה שאכן זו "ארץ ישראל".

מר עדן זכה בקיץ תש"מ להיות ב'יחידות' ולהקליט ריאיון נדיר עם הרבי, שבמהלכו השמיע דברים מאלפים. הנה כמה קטעים (כפי שנרפסו ב'כפר חב"ד', גיליון 1000, עמ' 136-135):

הכול הוא בהשגחה פרטית ומכיוון שנתנו לך

תפקיד אחראי – שדרכו יש ביכולתך להפיץ דברי טוב ואור וקדושה ויהדות, באופן שיגיע לרבות של בני ובנות ישראל – הרי בוודאי שהקב"ה נתן לך גם כן את הכוחות לבצע תפקיד זה בשלימותו. ואין הדבר תלוי אלא ברצון הטוב שלך, ובהחלטה נחושה שלך, ואז בוודאי תצליח וזכות הרבים תסייע לך.

וביחוד כאשר מדובר בנוגע לארץ-ישראל, שבפי כל עמי הארץ היא נקראת בשם 'ארץ הקודש' ובוודאי הכוונה בתוספת הכינוי 'הקודש', היא לא רק על שם העבר, אלא גם, ובעיקר, על שם ההווה, ועל ידי הפעולות בענייני הקודש, על-ידי שהיהודים שגרים בארץ-הקודש יחיו את חייהם באופן של קדושה, באופן של יהדות, זה יוסיף גם כן בברכת ה' לביטחון הארץ מבחינה גשמית בפשטות ודבר זה קשור בביטחון הארץ ברוחניות, שהרי אם אצל כל העמים בעולם, המוצב הרוחני והמצב הגשמי קשורים זה בזה, על-אחת-כמה-זכמה שכן זה לגבי ארץ הקודש.

והדברים מודגשים במידה מרובה כשמדובר בנוגע לעם קדוש ו"גוי קדוש". שכן, אפילו אלה שמפני סיבות משונות קוראים לעצמם בשם "חילונים", אין זה תלוי ברצונם ובבחירתם, מכיוון שבשעת מתן-תורה הכריז הקב"ה והודיע בתורתו כי בעת קבלת התורה נעשה עם ישראל ל"ממלכת כהנים וגוי קדוש".

וכשם שהאדם אינו יכול לשנות את צבע העיניים שלו ואת גודל הלב שלו, שהרי כפי שהוא נברא, כך הוא ממשיך להיות, ואין זה תלוי כלל וכלל בבחירתו של האדם, ואפילו אם האדם יכול, רחמנא-ליצלן, לקלקל את הלב או לעשותו חלש יותר מכפי שהיה לפני זה, אבל אין ביכולתו לשנות את החומר, את הבשר והגידים והדם שנמצאים בלב, מכיוון שכן הוא נברא על-ידי הקב"ה.

כך בדיוק, וביתר שאת, זה גם בנוגע לכל בן ובת ישראל עד סוף כל הדורות: ודאי הדבר שכל יהודי הוא 'איבר' [=מהגוף של עם ישראל] וחלק מ"ממלכת כהנים וגוי קדוש", אבל יש ביכולתו להיות בריא, זאת אומרת להתנהג לפי הטבע שלו, לפי המהות העצמית שלו, או, רחמנא-ליצלן, להילחם נגד הטבע שלו והמהות העצמית שלו.

לא כתבו לי חלק הסותר שבו, אשר בטח גם הוא ישנו, אף כי לפי ראות עיני כאן הנה מְצָר הוא ההיזק לגבי הריח אשר יש לקוות משידורים כאלו, ובלבד שיהיה השידור בהכנה הראויה של זה שצריך לשדר, ונוסח השידור יהיה עליו הסכמת ועד מיוחד לתכלית זה, בכדי שיתאים ויהיו בטוחים שמתאים הוא להכוונה.

ושם (עמ' שמו):

כמדומה שכבר כתבתי במענה על שאלת אחד, שאם יש אופן לשדר גם ברדיו, נכון הדבר, ופשוט אשר מתחילה צריכים לבחון את נוסח השידור על ידי ועד של איזה אנשים מתאימים לזה.

לפרסם "בכל האופנים"

באחת שנים שיגר הרבי מכתב מיוחד שנגע לכלל (כמדומה, שהיה זה בקשר למצוות פורים). למכתב צורף פתק מודפס במכונת כתיבה, בנוסח הבא:

ב"ה.
ראוי ונכון במאוד לפרסם מכתב הנ"ל בכל האופנים (עתון, רדיו וכו') - באופן שיגיע לכל אחד ואחת מבני ישראל (גם קטנים וקטנות), בעוד מועד.

בטח יודיעו מהנעשה בזה, ות[שואת] ח[ן] מראש. מזכירות.

שאלה לרב...

כשבני זוג כתבו לרבי "בדבר הכנסת מכשיר רדיו לבית" - השיב להם הרבי את המענה הבא (איגרות קודש כרך כד, עמ' ט):
לשאלותיו בנוגע לפרטים בהנהגתם ובפרט בהנהגת הבית לאחר חתונתו בשעה טובה ומוצלחת (באותם העניינים שיש מחמירים ומקילים) - מובן שאין כל העניינים והסביבות שווים, וכסגנון חז"ל דיש חומרי המקום שהולך משם ושבא לשם (ועל דרך זה בנוגע למשפחות וכו'). וידבר בכל זה עם הרב מרא דאתרא.

עדיפות לענייני קדושה

כשהנהלת 'בית-הספר למלאכה' בכפר-חב"ד כתבה לרבי על בקשה בדבר הכנסת רדיו למוסד, השיב לה הרבי (איגרות קודש, כרך יב, עמ' שיח):
במה שכותבים אודות הדרישה להביא בבית ספר למלאכה - ראדיא פאטעפאן [=פטיפון] וכו', הנה מובן שאם הדברים באים בדרישה ובתביעה, מופרכים הם, אפילו אם תרצה לומר שהעניין מצד עצמו אין בו חשש כל כך. וכיוון שלא ידך גיטא, צריך להשתדל שיהיה מספר הכי גדול של תלמידים מתאימים, ודרישה הנ"ל אפשר שמקורה בהעדר עניין מעניין את התלמידים בזמני החופש [=הפנאי] מהלימודים, יש להשתדל ככל האפשרי למלאות חופש זה בעניינים דקדושה, אבל המעניינים גם כן את הנפש הבהמית, ולהחליש על ידי זה תביעה הנ"ל.

אולם הרבי ממשיך:

ואתאפק לא אוכל להביע תמיהתי על הספק שלהם, כי אם ירשו הנ"ל בבית ספר חקלאי, מאיזה טעם יאסרו הדבר בבית ספר לנגרות, ובמילא גם בתומכי תמימים דלוד? ואם היו מתעניינים בעריכות [איירגון] שיחות והתוועדות עם התלמידים, בהתאם לידיעותיהם וכשרונותיהם, בוודאי שהיתה שאלה זו סרה מסדר היום בדרך ממיאל.

"היפך טובתם!"

בכך לא הסתפק הרבי, ובא' בניסן של אותה שנה כתב (שם, עמ' שעח) להרה"ח ר' אליעזר קרסיק (ז"ל):

ואם אפילו ייצאו איזה תלמידים, הנה פשוט שאין להפחית ולהוריד רמת מוסד חינוך בשביל איזה תלמידים, ותלמידים כאלו שאין מקפידים על עניינים שהם היפך רוח חב"ד... אלא, שכל הנהגות ליובאוויטש צריכים להיות העניינים בדרכי נועם (מבלי לוותר), היינו לא לגרש חס ושולם את התלמידים, אלא להסבירם השלילה דעניינים אלו, ועד כמה הם היפך טובתם כו' וכו'.
...צריכים להרבות בהתוועדות עמהם (מובן בעניינים המתאימים למדריגת הבנתם) בענייני

ועל-דרך זה מובן גם בנוגע לב' הבחינות ד"שמעון" ו"לוי" שבכל אחד ואחד מישראל - שאף שידע אינש בנפשיה שלפעמים נמצא במעמד ומצב ד"שמעון", "כי שנואה גו", אין לו להתייחס חסר-שלום, כבודו של דבר "שמעון ולוי אחים", שכן, "גם בשעת החטא היתה באמנה אתו יתברך"⁵³, אלא, שצריך לגלות זאת בעבודה בפועל כו'.

א. ועוד עניין בזה - מצד הקביעות דחמישי בניסן (שבו הקריב הנשיא דשבט שמעון) ביום השבת:
שבת - הוא עניין התענוג, כמו שכתוב⁵⁴ "וקראת לשבת עונג", ויתירה מזה - "המענג את השבת"⁵⁵, היינו, שיהודי מוסיף עוד יותר בבחינת התענוג דיום השבת.

ועל-פי זה מובן העילוי המיוחד שניתוסף בעבודה ד"שמעון ולוי אחים", אהבת ישראל ואחרות ישראל, מצד הקביעות ביום השבת - שעניין זה נעשה מתוך תענוג, כולל גם מתוך

53 תניא ספכ"ד.

54 ישעיהו נח, יג.

55 שבת קיח סע"א.

שמחה וסבר פנים יפות כו', שעל-ידי זה ניתוסף יותר בהצלחת העבודה, כמוכן וגם פשוט.

יב. ויש להוסיף בכל האמור לעיל בנוגע לעבודה השייכת לשבט שמעון, ועל-דרך זה בנוגע לעבודה השייכת לשאר השבטים - בימינו אלה:

בליקוטי-תורה ריש פרושנו נתבאר העניין ד"ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאוהל מועד לאמור", ומסיים, "והנה התורה היא נצחית ושייך בחינות אלו גם עכשיו", מצד "בחינת אפשטותא דמשה שבכל אדם", היינו, שאצל כל אחד ואחד מישראל שייך העניין ד"ויקרא אל משה וגו'", כמבואר שם בארוכה.

ועניין זה מהווה תוספת עידוד ונתינת-כוח לכל אחד ואחד מישראל - גם בנוגע לעבודת הימים שבהם ישנו העניין דקרבנות הנשיאים, בהתאם לעניינו המיוחד דכל שבט ושבט.

והעיקר - שעל-ידי זה זוכים לחנוכת המזבח בבית-המקדש השלישי, בגאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש, כאמור, "לא עיכבן המקום כהרף עין", תיכף ומיד ממש.

(קטעים מהתוועדות שבת קודש פרשת ויקרא,

ה' בניסן ה'תשמ"ו. תורת-מנחם - התוועדות תשמ"ו,

כרך ב, עמ' 749-738 - בלתי מוגה)

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 03-9607588, שלוחה 130

ללמוד מהנהגת בני-ישראל במצרים

הפצה' מעל גלי האתר (ב)

הרבי הסתייג מהכנסת מכשירי רדיו ופטיפון למוסד חינוכי ואפילו מקצועי, וגם מהכנסתו לבתים פרטיים, ושלח להתייעץ עם המרא-דאתרא • מאיך גיסא פעל הרבי נמרצות להפצת יהדות וחסידות בתקשורת הכתובה והאלקטרונית • למר מוטי עדן העניק הרבי הסבר והדרכה כיצד להפוך את פרשת השבוע ל'ניוז'

אפילו אינם-יהודים מבחינים שיהודים עומדים מוכנים לגאולה

יהודי יכול לחשוב שמכיוון שהגאולה תהיה רק ברצונו של הקב"ה, וכפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בשם אביו כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע (שהיה בנו יחידו וממלא מקומו): "לא מרצוננו גלינו מארץ ישראל, ולא בכוחותינו אנו נשוב כו' אבינו מלכנו כו' הוא יתברך יגאלנו כו'" - אין לו מה לעשות בקשר ליציאה מהגלות, כך שבינתיים יכול לישן... ובמקרה הטוב ביותר - לעסוק בלימוד התורה וקיום המצוות, שהרי אין לך דבר גדול יותר מזה, ומה גם שבעת עוסקו בענייני קדושה, תורה ומצוותיה, נמצא אז במצב של גאולה רוחנית.

ועל זה באה ההוראה מאופן אכילת קרבן פסח - שכאשר בני-ישראל קיימו את ציווי הקב"ה, "ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מרורים יאכלוהו", קיימו זאת באופן ד"מותניכם חגורים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם", כלומר, שלא הסתפקו בקיום ציווי הקב"ה, ובפרט ציווי הקשור עם עניין של חירות (אכילת קרבן פסח, ובאופן ד"צלי אש"), אלא ציפו והמתינו בקוצר-רוח לרגע הנכסף שבו ייגאלו וייצאו ממצרים, עד שעמדו מוכנים - "מותניכם חגורים גו' ומקלכם בידכם" - להיגאל ולצאת ממצרים.

ומזה מובן גם בנוגע ליציאה מגלותנו זה - "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות": גם כאשר יהודי לומד תורה ומקיים מצוות בשלימות - אינו יכול להסתפק בכך, אלא צריך להמתין ולצפות בקוצר-רוח לגאולה האמיתית והשלימה, עד כדי כך, שחוגר מותניו ונועל את רגליו ונוטל את מקלו בידו, ועומד מוכן - "עמדו הכן כולכם" - לרגע שבו תבוא הידיעה שמשח בא... ואז ייצא מיד מהגלות אל הגאולה!

הגאולה! מובן וגם פשוט שגם ברגעי הגלות האחרונים צריכים ללמוד תורה ולקיים מצוות בכל המסירות והתוקף כו', אבל ביחד עם זה, אי-אפשר לשקוט בשלווה עד שהקב"ה ירצה להביא את הגאולה, אלא יהודי צריך לעשות את כל התלוי בו כדי למהר ולזרוז את הגאולה, ועד שעומד מוכן, "עימדו הכן כולכם", לצאת מהגלות, ביודעו ש"מצוות היום" היא - "מותניכם חגורים, נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם", "מזומנים לדרך", לצאת מהגלות אל הגאולה האמיתית והשלימה.

ועניין זה - העמידה בתנועה שהוא מוכן לגאולה - ניכר אצלו בגלוי כל-כך עד שאפילו אינו-יהודי מבחין בכך, כפי שהיה ב"ימי צאתך מארץ מצרים", שכאשר אינו-יהודי הביט דרך החלון לתוך ביתו של יהודי, ראה שהיהודי וכני ביתו אוכלים קרבן פסח "בחיפזון", כאשר מותניהם חגורים, נעליהם ברגליהם ומקלם בידם, מכיוון שעומדים "מזומנים לדרך", לצאת ממצרים (כפי שידעו גם המצריים שבני ישראל מתכוננים לצאת ממצרים), וכמו כן בימינו אלו - שאפילו אינם-יהודים מבחינים בכך שיהודי עומד מוכן לגאולה.

(מהתוועדות שבת 'קודש פרשת ויקרא, החודש, ראש-חודש ניסן ה'תשמ"ה. 'תורת-מנחם - התוועדות' תשמ"ה, חלק שני, עמ' 1593-1592 - בלתי מוגה)

בליל שני של חג-הסוכות תנש"א התייחס הרבי לדברי המדרש על הכרזת מלך המשיח מעל גג בית-המקדש "ענווים הגיע זמן גאולתכם". בקשר לזה הזכיר את האמרה הידועה שלפיה, יבשרו על ביאת המשיח גם בעיתוננים, והוסיף ('תורת מנחם - התוועדות' התנש"א עמ' 137):

ועוד לפני הפירסום ב'עיתוננים' יפרסמו אודות ביאת המשיח גם ב'רדיו', שבו מפרסמים ברגע כמימרא כל ה'חדשות' שמתרחשות ברחבי העולם, ועל-אחת-כמה-זכמה ה'חדשות' בעניין הכי עיקרי - ביאת משיח צדקנו. ועוד, שכאשר ישאלו את השוטרים (אינם-יהודים), שמסתובבים בשכונה זו לשמור על בני ישראל, מה הן ה'חדשות' שסיפרו ב'רדיו' (כדרך השוטרים שנושאים עמם רדיו), יענו השוטרים: זה עתה הודיעו ב'רדיו' ה'חדשות' ש...מלך המשיח בא, ועומד על גג בית המקדש ומכריז שהגיע זמן גאולת בני ישראל!

"ידועה השתדלות נשיאינו"

הרעיון להעביר תוכנית של שיעורים בחסידות בכלל ובתנאי במיוחד (נושא שנסקר כבר ברשימתנו הקודמת), הועלה כבר בשנים תשי"ב-תשי"ג.

"בעניין לימוד התנאי על-ידי שידור ברדיו, נכון הוא, ובלבד שיהיו בטוחים שההסברה וההטעמה יהיו מתאימים להעניינים, ואם כדבריהם יהיה זה בלשון-הקודש, הרי קל יותר להיזהר בזה", כתב הרבי להנהלת צאנז"ח ב"ג באייר תשי"ב (איגרות-קודש, כרך ז, עמ' רמו).

[וכחודש ימים לאחר מכן (שם, עמ' ער): מ[ה] ש[כתב] בעניין הרדיו, שאחד מאברכי התמימים ידבר מזמן לזמן והשאר ישמעו, הנה ידועה השתדלות נשיאינו הק[דושים] אשר דרשו גם מאתנו שיפוצו המעיינות וסעיפיהם במרחב היותר גדול. ולכן אם יש לחשוב על דבר הנוכח לעיל, צריך לחפש אופן שיוכל להגיע לחוגים רחבים, ולא רק למספר מצומצם של אנשים. וכיוון שאיני בקי בהחוקים על דבר זה במדינה זו [=ארצות הברית או אירופה?], איני כותב בפרטיות יותר, אבל בוודאי על ידי חקירה ודרישה יוכל להוודע גם על דבר זה.

בפיקוח ועד מיוחד

אבל כבר בחודש אייר תשי"ב (שם, כרך ו, עמ' יז) כתב הרבי להנהלת צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק: בדבר שאלת ענין השידור על ידי הרדיו, הנה